

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1709-

26. april 2023

Dokument 8:224 S (2022-2023) Representantforslag om å la kommunene selv få regulere konsum av alkohol på offentlig sted

Jeg viser til brev av 13. april 2023 der Helse- og omsorgskomiteen ber om min uttalelse til Dokument 8:224 S (2022-2023) representantforslaget fra stortingsrepresentantene Ane Breivik, Alfred Jens Bjørlo, Grunde Almeland, Ingvild Wettrhus Thorsvik og Guri Melby om å la kommunene selv regulere konsum av alkohol på offentlig sted.

Representantforslaget lyder som følger:

Stortinget ber regjeringen foreslå å endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted.

Innledningsvis vil jeg vise til at alkoholholdige drikkevarer ikke er en vanlig vare. Alkohol kan medføre skader og problemer for den som drikker, pårørende, andre tredjepersoner, arbeidslivet og for samfunnet. Risikoen øker med alkoholinntaket, men selv et lavt alkoholinntak innebærer risiko for alkoholrelatert sykdom og skade. Tiltak som reduserer tilgjengelighet til alkohol, herunder regulering av hvor alkohol kan inntas, bidrar til redusert bruk og dermed reduserte skadevirkninger.

I henhold til alkoholloven kreves det bevilling for all servering av alkoholholdig drikk mot vederlag, jf. §§ 1-4a, jf. 1-4. Vederlagsfri servering er som utgangspunkt tillatt uten bevilling. Imidlertid følger det av alkoholloven § 8-9 at det i visse tilfeller er krav om skjenkebevilling selv om serveringen skjer uten vederlag. Bestemmelsen inneholder, i tillegg til serveringsforbudet, også et forbud mot å drikke alkohol i den type lokaler og på de steder som er nevnt, når det ikke foreligger bevilling. Formålet med bevillingsplikten og

drikkeforbudet er at alkohol ikke skal brukes i rom som allmennheten ferdes i, uten at det er underlagt den kontroll som bevillingssystemet medfører.

Av alkoholloven § 8-9 første ledd nr. 5 fremgår det at bevillingsplikten, og dermed drikkeforbudet, gjelder ethvert utendørs offentlig sted. I henhold til bestemmelsen er det forbudt å drikke eller servere alkohol uten bevilling «på gate, torg, vei, i park eller på annen offentlig plass».

Å åpne for at kommunene skal kunne tillate servering og drikking på utendørs offentlig sted uten skjenkebevilling, vil i praksis kunne medføre økt tilgjengelighet til alkoholholdig drikk. På offentlig sted uten bevilling foregår det ingen systematisk alderskontroll, og det oppstår dermed en risiko for at offentlige steder vil kunne bli et fristed for mindreårige som har fått tak i alkoholholdig drikk. Videre vil det ikke være noen begrensning på mengden som inntas, slik som på skjenkesteder. I tillegg vil flere arenaer for drikking medføre en uønsket normalisering av alkoholbruk i det offentlige rom.

Hensynet til barnefamilier og andre som ønsker å benytte seg av offentlige steder tilsier også at det nasjonale serverings- og drikkeforbudet i alkoholloven bør ligge fast. I parker og torg må barn kunne leke fritt uten å møte personer som drikker alkohol eller på annen måte bli negativt påvirket av alkohol.

Jeg mener at det er viktig å sikre alkoholfrie arenaer i samfunnet. I den nasjonale alkoholstrategien er det slått fast at Regjeringen vil fremme alkoholfrie arenaer i samarbeid med frivilligheten, idretten, skolen og arbeidslivets parter. Hensikten er å legge til rette for å ta alkoholfrie valg, og øke aksepten for ikke å drikke. Representantforslaget er ikke i tråd med dette. Alkoholfrie soner er også omtalt i Folkehelsemeldingen, som regjeringen nettopp har lagt frem for Stortinget. Av meldingen fremgår det at Helse- og omsorgsdepartementet vil se nærmere på hvordan arbeidet med alkoholfrie arenaer kan forsterkes og utvikles ytterligere i samarbeid med frivilligheten, idretten, skolen og partene i arbeidslivet.

Når det gjelder hensynet til forutberegnelighet, viser jeg til at serverings- og drikkeforbudet på offentlig sted ligger fast i alkoholloven og skal håndheves av politiet. Det er ikke valgfritt å sikre overholdelse av forbudet. Rettslig sett er det ingen gråsoner, slik forslagsstillerne hevder. Det gjeldende serverings- og drikkeforbudet på offentlig sted håndheves av politiet ut fra hensynet til offentlig ro og orden, og det er viktig at politiet har denne klare muligheten for å slå ned på drikking på offentlig sted.

Dersom den enkelte kommune skulle avgjort om servering og drikking på offentlig sted skal være tillatt eller ikke, ville det vært uforutsigbart for innbyggerne ved at enkelte kommuner ville hatt forbud og andre ikke. I forslaget er det vist til at kommunestyret kunne utpekt spesifikke grøntområder der det kan tillates offentlig alkoholkonsum. En slik løsning ville etter mitt syn skapt lite forutberegnelighet, all den tid innbyggerne selv vil måtte ha oversikt over hvilke offentlige steder det er forbud også innad i en kommune.

Det følger av Hurdalsplattformen at Regjeringen vil videreføre en restriktiv alkoholpolitikk. Å åpne opp for at kommunene selv skal kunne regulere konsum av alkohol på offentlig sted, vil verken være i tråd med regjeringens ønske om å videreføre en restriktiv alkoholpolitikk slik det er slått fast i Hurdalsplattformen eller alkohollovens formål om å begrense skadevirkningene og totalforbruket av alkohol.

Jeg vil også trekke frem at Norge har valgt et høyt beskyttelsesnivå for befolkningen i sin alkoholpolitikk. Det er de ulike alkoholpolitiske virkemidlene våre som samlet sett danner en konsistent og helhetlig alkoholpolitikk som skal begrense skadevirkningene av alkohol. EØS-rettslig kan det være problematisk å liberalisere enkelttiltak i alkoholpolitikken, da de ulike alkoholpolitiske virkemidlene ikke kan sees løsrevet fra hverandre. En slik svekkelse av alkoholpolitikken vil kunne utfordre legitimiteten til andre alkoholpolitiske virkemidler og få betydning for om politikken kan anses å være konsistent og helhetlig.

På denne bakgrunn kan jeg ikke støtte forslaget om å endre alkoholloven slik at kommunene selv kan regulere konsum av alkohol på offentlig sted.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol